

феодалного устрою, розвиток товарно-грошових відносин, зародження капіталістичного ладу – все це привело до появи і розвитку течії економічної думки – меркантилізм.

Список використаних джерел:

1. Чухно А. А. Сучасні економічні теорії: підручник / А. А. Чухно, П. І. Юхименко, П. Леоненко. – К.: Знання, 2007. – 514 с.
2. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: Навч. посіб. / О. О. Шевченко – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.

Мельничук М.В.

студентка;

Горшков М.А.

асистент кафедри менеджменту і адміністрування,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ДЕРЖАВНО-МОНОПОЛІСТИЧНИЙ КАПІТАЛІЗМ

Становлення державно-монополістичного капіталізму почалося в розвинутих країнах світу ще до Першої світової війни, завершилося на початку 50-х ХХ ст. Персоніфікаторами його є вищі чиновники державного апарату й вищі менеджери державних підприємств, установ і організацій, з одного боку, представники фінансової олігархії – з іншого. Державно-монополістичний капіталізм є важливим етапом в становленні сучасної ринкової економіки, тому дослідники приділяють йому значну увагу.

Вивченням основних аспектів становлення державно-монополістичного капіталізму займалися такі вчені як Л. Бальцеревич, С. Глазьев, Я. Корнаї, А. Ослунд, М. Кастельс та інші.

Метою даного дослідження є визначення основних закономірностей розвитку державно-монополістичного капіталізму.

Економічна система ринкового господарства еволюціонувала від капіталізму вільної конкуренції до монополістичного капіталізму, від панування монополій до державно-монополістичної стадії розвитку. Стихійно-ринкове регулювання доповнювалося монополістичним у вигляді внутрішньофірмової та міжфірмової координації й державним макроекономічним регулюванням.

Державно-монополістичний капіталізм, нова, розвиненіша форма монополістичного капіталізму, для якої характерне з'єднання сили капіталістичних монополій з силою держави в цілях збереження і зміцнення капіталістичних буд, збагачення монополій, придушення робочого і національно-визвольного руху, розв'язування агресивних воєн. Переростання монополістичного капіталізму в державно-монополістичний – результат дії внутрішніх закономірностей капіталізму. Елементи державно-

монополістичного капіталізму з'явилися на рубежі XIX-XX ст. в результаті перетворення монополій на пануючу силу.

Державно-монополістичний капіталізм – це імперіалістичний капіталізм епохи його загальної кризи, існування і боротьби двох систем – соціалістичною і капіталістичною, зростаючої дії сил світового соціалізму на хід історії, невідповідності рівня продуктивних сил, що посилюється, капіталістичними виробничим стосункам, несумісності високого рівня усупільнення виробництва і праці і привласнення, епохи прискореного створення матеріальних передумов соціалізму, підйому робітника і визвольного руху. Розширене відтворення монополістичного капіталу і здобуття монополістичних надприбутків в цю епоху вимагають зрощення, злиття монополії (фінансового капіталу) з державою. Характер сучасного капіталістичного відтворення в умовах науково-технічної революції, загострення міжімперіалістичних протиріч, посилення класових протиріч обумовлює необхідність державного втручання в економіку.

Державно-монополістичний капітал – найважливіша підсистема соціально-економічної форми розвитку державно-корпоративного капіталізму – поєднання і зрощування державного капіталу з монополістичним, у процесі якого на монополістичному ступені вищої стадії капіталізму відбувається їх діалектична взаємодія (взаємообумовленість, взаємопроникнення, взаємозаперечення) і формується та розвивається якісно нова форма капіталу в інтересах насамперед державно-фінансової олігархії.

Основний зміст державно-монополістичних заходів полягає у забезпеченні більшої планомірності регулювання суспільного виробництва і розподілу ресурсів. Створення великомасштабних об'єднань, експансія транснаціональних корпорацій, розвиток акціонерної форми власності звичайно сприяють вирішенню суперечності між подальшим усупільненням виробництва й індивідуалістичною формою привласнення. Однак навіть найбільші монополістичні корпорації, найпотужніші фінансові групи та міжнародні картелі не в змозі охопити своїм контролем весь ринок, внести необхідні елементи планомірності у процеси виробництва та обігу на загальнонаціональному рівні. Без участі держави неможливо забезпечити хоча б відносну пропорційність і планомірність розвитку економіки загалом та її окремих сфер, сформувати пріоритети соціально-економічного розвитку.

Існує глибока якісна відмінність державно-монополістичного регулювання і державного втручання в економіку, властивого домонополістичній стадії розвитку. В епоху капіталізму вільної конкуренції змістом такого втручання було прискорення процесу капіталістичного нагромадження, ініціювання колоніальних пограбувань, створення й підтримка державних мануфактур, надання державних субсидій і кредитів промисловцям, протекціонізм, але участь держави в економічному житті мала епізодичний характер. З виникненням монополій з'явилась необхідність активнішого втручання держави в економічне життя. Нагальною потребою стала не лише господарська координація на рівні окремих економічних суб'єктів у межах внутрішньо- та міжфірмових відносин (мікрорівень), а й

здійснення узгодженої загальнонаціональної економічної політики (макрорівень економічної системи).

Таким чином, становлення державно-монополістичного капіталізму почалося в розвинутих країнах світу ще до Першої світової війни, завершилося на початку 50-х ХХ ст. Персоніфікаторами його є вищі чиновники державного апарату й вищі менеджери державних підприємств, установ і а організацій, з одного боку, представники фінансової олігархії – з іншого.

Список використаних джерел:

1. Корнійчук Л. Я. Історія економічних вчень: підручник / Л. Я. Корнійчук, Н. О. Тараненко, А. М. Поручник та ін. – К.: КНЕУ, 2008. – 320 с.
2. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: навч. посіб. / О. О. Шевченко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.

Смішко А.В.

студент,

Національний університет державної податкової служби України

МІКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ПІДПРИЄМСТВА

Невід'ємною частиною будь-якої ринкової економічної системи є підприємство.

Його функції полягають у забезпеченні виробництва благ та послуг, необхідних для задоволення потреб споживачів. В реальному житті підприємства можуть мати різну організаційно-правову форму, різний розмір та обсяг наявного капіталу, поєднувати на одному підприємстві випуск різних товарів. В мікроекономіці використовується дещо спрощена модель підприємства, яка практично не враховує його розмір та зовсім не бере до уваги організаційно-правову форму. Дана модель розглядає підприємство, як ринково-виробничу систему, яка використовуючи певні фактори виробництва випускає товари та послуги. Вивчення такої моделі підприємства має дуже важливе значення для розуміння економічної сутності підприємства, як суб'єкта ринкових відносин, його основної мети діяльності та механізму формування доходів та витрат підприємства. Особливо розуміння даних процесів важливе в країнах, де ринкова економіка знаходиться в процесі свого становлення, оскільки тільки глибоке розуміння сутності і механізму функціонування підприємства дозволяє приймати в реальному житті ефективні господарські рішення.

На даний час в умовах кризової ситуації підприємство та його функціонування набуває все більшого значення. Джерело вирішення багатьох проблем сучасного бізнесу так чи інакше пов'язано з визначенням того, для чого існує підприємство як основна ланка народного господарства, як економічна організація.

Необхідно відмітити, що проблемам функціонування підприємства як ринково-виробничої системи присвячено багато досліджень в економічній